

splátky dovolateli konané nejprve na část dluhu směnkami nekrytou. Má-li žalobkyně v rukou další krycí směnky, nemění to nic na věci, neboť tím pohledávka její není ještě zaplacená.

Avšak dovolatelé dále namítali, že bylo o jmění Roberta K-a zahájeno vyrovnací řízení. Nelze přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že netřeba přihlížeti k účinkům vyrovnacího řízení, poněvadž dovolatelé neuplatňovali tuto námitku v písemných námitkách, žalobkyně neohlásila směnečnou pohledávku k vyrovnacímu řízení a že by se toto netýkalo ostatních dvou spolužalovaných. V písemných námitkách nemohli se žalovaní dovolávat vyrovnacího řízení, poněvadž bylo zahájeno teprve po podání námitek, což odvolací soud přehlíží. Podle ustanovení § 53 vyr. ř. zaniká pohledávka do částky převyšující vyrovnací kvotu a právní účinky vyrovnání týkají se také věřitelů, kteří se ho nesúčastnili. Splní-li dovolatel Robert K. vyrovnání včas a řádně, třeba žalobu, pokud směřuje proti němu zamítnouti a, pokud splátky nejsou ještě dospělé, zamítnouti pro tentokráte (srovnej rozh. sb. n. s. čís. 4205 a 7546). Pokud byly na vyrovnací kvotu konány splátky, týkalo by se to ovšem také spoludlužníků, neboť o tyto splátky se také jejich dluh zmenšuje a musela by proto i ohledně těchto žalovaných žaloba býti částečně zamítnuta. Poněvadž se odvolací soud, vycházející z mylného právního předpokladu, vůbec neobíral okolnostmi týkajícími se soudního vyrovnání, zůstalo řízením kusým (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) a bylo proto uznati jak se stalo.

Čís. 8878.

Vystoupil-li společník úmrtím z veřejné obchodní společnosti, lze proti jeho nástupci (dědici) opíratí nárok na zrušení společnosti jen o důvody, jež jsou v jeho osobě. Ustanovovala-li společenská smlouva, že má společnost trvati dále s dědici zesnulého společníka, nemůže býti nedostatek schopnosti dědice, by konal tytéž služby jako zůstavitel, důvodem ke zrušení společnosti, nanejmé, mohl-li se dědic dáti ve společnosti zastupovati.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1929, Rv I 320/29.)

Podle společenské smlouvy uzavřeli Oto B. a Alfred B. veřejnou obchodní společnost na doživotí společníků a jejich dědiců. Alfred B. zemřel, zanechav poslední pořízení, v němž ustanovil svou manželku Elsu B-ovou universální dědičkou. Otto B. domáhal se na Else B-ové, by bylo uznáno právem, že veřejná obchodní společnost mezi Otou B-em a Alfredem B-em jest zrušena a že Elsa B-ová jako universální dědička Alfreda B-a jest povinna to uznati. Elsa B-ová domáhala se naopak na Otou B-ovi uznání, že veřejná obchodní společnost mezi Ottou B-em a zesnulým Alfredem B-em trvá nadále s Elsou B-ovou, že Oto B. jest povinen podepsati opověď k vůli zápisu Elsy B-ové jako veřejné společnice firmy do obchodního rejstříku nebo dovoliti, by na základě rozsudku byla Elsa B-ová zapsána jako veřejná společnice. **P r o c e s n i** soud první stolice zamítl žalobu Otty B-a a uznal podle žaloby

Elsy B-ové. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatel opírá žalobu o zrušení společenské smlouvy o ustanovení čl. 125 čís. 2 a 4 obch. zák. Pojem důležitého důvodu zákon nevymezuje, uvádí jen příkladmo některé případy pod čís. 1—5 v čl. 125 obch. zák., dále stanoví v čl. 125 obch. zák. odstavec druhý, že soudce volně uvažuje, zda takové důvody tu jsou. Tato úvaha však není nijak omezena, nanejvýš v ten rozum, že by žádosti musilo býti vyhověno, kdyby byl prokázán některý z případů v zákoně příkladmo uvedených, leč by ve společenské smlouvě v té příčině bylo zvláštní ustanovení. Z toho plyne, že byť by se zásadně uznalo, že důležitými jsou důvody, pro které na odvolateli nebylo by lze slušně požadovati, by ve společnosti (čl. 125 obch. zák.) setrval, nutno přece každý případ posuzovati podle jeho zvláštních okolností, tedy přihlížeti k tomu, jak se choval, pokud se týče chová společník žalující o zrušení společnosti (rozhodnutí nejvyššího soudu sb. čís. 6308). A tu zjistil první soud, že se odvolatel co se týče odběru uhlí pro domácnost choval právě tak jako zesnulý Alfred B., že i pro jeho domácnost bylo odebráno nadbytečné množství uhlí, s nímž bylo pak obchodováno. Z toho plyne, přihlíželi-li se k hořejším úvahám, že se nemůže odvolatel dovolávati zrušení smlouvy z důvodu čl. 125 obch. zák. Neposoudil proto první soud žalobu o zrušení společnosti s právního hlediska nesprávně tím, že ji zamítl. Pokud pak jde o žalobu Elsy B-ové, bylo jí právem vyhověno, ježto tvrzení odvolatele, že je nezpůsobilou konati společenské povinnosti, nepadá na váhu. Kromě toho jest uvážiti, že společenská smlouva byla uzavřena mezi odvolatelem a Alfredem B-em dne 14. ledna 1924, že odvolatel odvozuje neschopnost Elsy B-ové z toho, že za války nebyla s to, by se v obchodě firmy B. uplatnila, tudíž z okolnosti, o které v době uzavření společenské smlouvy již věděl a přes to se zesnulým Alfredem B-em ujednal, že ve smlouvě společenské jest pokračovati s dědici, takže se nemůže s úspěchem dovolávati ani této okolnosti, o níž v době uzavření společenské smlouvy již měl vědomost. Ostatně, i kdyby skutečně Elsa B-ová nebyla schopná, by své povinnosti jako společnice zastávala, tato nezpůsobilost by nepřicházela v úvahu, ano jest výslovně ve společenské smlouvě ustanoveno, že společník, jenž druhého přežije, vede firmu s dědici dále a že dědici do firmy musí vyslati plnomocníka, takže stačí, bude-li plnomocník Elsy B-ové k vedení obchodu schopným a způsobilým. Názor odvolatelův, že se ustanovení o plnomocníku vztahuje jen na případ, že by tu bylo více dědiců, ze společenské smlouvy nevyplývá. Okolnost, že Elsou B-ovou jmenovaný plnomocník Vilém F. nebyl procesním soudem uznán za způsobilého plnomocníka, nemění na věci nic proto, ježto otázka osoby plnomocníka není dosud aktuální, ježto nebyla Elsa B-ová povinna, dokud ji odvolatel za společníci nepřijal, jmenovati plnomocníka. Tříletá lhůta, stanovená ve smlouvě se na jmenování plnomocníka nevztahuje. Že § 1209 obč. zák. nepřichází zde v úvahu, bylo již řečeno, a, i kdyby měl k platnosti přijíti, mohlo by se tak státi teprve až po vstoupení Elsy B-ové do společnosti, takže námitka ta jest předčasnou. Rovněž jest bezvýznamnou okolnost, že zesnulý Alfred B. svého času Else B-ové sdělil, že bude s dřívím nadbytečně pro domácnost odebraným obchodovati

právě tak, jak to činí odvolatel, ježto by šlo jen o pasivní chování se Elsy B-ové a odvolatel netvrdí, že se na těchto obchodech svého manžela účastnila.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle společenské smlouvy mezi Alfredem B-em a Ottou B-em ze dne 24. ledna 1924 nezrušuje se společnost úmrtím jednoho ze společníků, nýbrž dědicové zemřelého jsou oprávněni prohlásiti do tří měsíců po jeho úmrtí, že chtějí dále setrvati ve společnosti. V tomto případě mají dědicové vyslati do společnosti svého splnomocněného zástupce. Jest nesporno, že Elsa B-ová jako přihlásivší se dědička po Alfredu B-ovi prohlásila v řečené lhůtě, že chce dále setrvati ve společnosti. Naproti tomu uplatnil dovolatel žalobou nárok na zrušení společnosti podle čl. 125 obch. zák. Pokud opírá žalobní nárok o to, že zesnulý společník Alfred B. jednal při správě obchodu nepoctivě a zneužil majetku společnosti k soukromým svým účelům, není žaloba opodstatněna. V tomto směru byla by žaloba snad odůvodněna proti Alfredu B-ovi, nikoliv však proti dědičce Else B-ové. Dědic jest ovšem představitelem zůstavitelovým co do majetkových práv, nezodpovídá však za mravní vlastnosti, pokud se týče za poklesky zůstavitelovy. Neprávem se dovolává dovolatelka ustanovení § 547 obč. zák., neboť podle tohoto ustanovení představuje dědic, jakmile dědictví přijal, zůstavitele, avšak jen se zřetelem na dědictví, tudíž na děditelná práva majetková (§ 531 obč. zák.). Dopustil-li se zesnulý společník Alfred B. skutečně poklesků dovolatelem mu za vinu kladených, nebylo lze od dovolatele očekávati, že setrvá s ním nadále ve společnosti. Alfred B. však zemřel, tím vystoupil ze společnosti a proti nové společnici Else B-ové může dovolatel nárok na zrušení společnosti opíratí jen o důvody, jež jsou opodstatněny v její osobě (srovnej Düringer-Hachenburg, Handelsgesellschaft sv. 4 str. 631). Nebylo proto vůbec zapotřebí zjišťovati důvody zrušení, pokud jsou opodstatněny v osobě zesnulého Alfreda B-a, aniž, pokud tyto důvody jsou snad vyvráceny chováním se dovolatele samého. Netřeba se proto zabývati dovolacími důvody, uplatňovanými v tomto směru. Dovolatel opírá žalobní nárok ovšem i o to, že důvody zrušení podle čl. 125 obch. zák. jsou opodstatněny také v osobě Elsy B-ové samé. Odvolací soud dospěl k úsudku, že tomu tak není. V tomto směru napadá dovolatel rozsudek odvolacího soudu z důvodu nesprávného právního posouzení věci (čís. 4 § 503 c. ř. s.), leč neprávem. Vážné důvody pro zrušení společnosti spatřuje dovolatel v tom, že Elsa B-ová jest neschopná konati společenské povinnosti, že věděla o tvrzeném nepoctivém jednání svého manžela a že poškodila pověst firmy tím, že zavedla pátrání detektivním ústavem. Společenská smlouva ustanovuje, že společnost má trvati dále s dědici zesnulého společníka, aniž by kladla za podmínku, že dědic musí býti způsobilým konati tytéž služby jako zůstavitel. Nedostatek této schopnosti nemůže proto býti příčinou zrušení společnosti, to tím méně, ana smlouva obsahuje ustanovení, že se dědicové mají dáti zastupovati ve společnosti. Jest nerozhodné, že Elsa B-ová nejmenovala

vhodného zástupce. Žádala již v žalobě, že dovolatel jest povinen vzíti na vědomí, že jako splnomocněný zástupce bude do firmy vyslán Willy F. Tato část žalobní prosby byla právoplatně zamítnuta. Tím však nepozbyla Elsa B-ová svých společnostních práv, nanejvýš práva, jmenovati jiného zástupce. V tom, že věděla o tvzeném nepoctivém jednání svého manžela, nelze o sobě shledávati vážný důvod ke zrušení společnosti, to tím méně, an před vstoupením do společnosti vůbec nebyla nijak zavázána. Ani pátrání detektivním ústavem nelze považovati za daných okolností, kde Else B-ové muselo záležeti na tom, by vyvrátila neb alespoň seslabila závažné obviňování svého zemřelého manžela, za takový vážný důvod. Otázku, zda bude zapotřebí použití ohledně společnosti Elsy B-ové ustanovení § 1209 obč. zák., netřeba v tomto sporu řešiti.

Čís. 8879.

Důvodem vydědění podle § 768 čís. 4 obč. zák. jest způsob života vyděděného, přičící se podle všeobecných názorů dobrým mravům, aniž třeba, by způsob života vyvolal opravdu veřejné pohoršení.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1929, Rv I 921/28.)

Žalobce, syn zůstavitelův, domáhal se na dědicích, by bylo uznáno právem, že žalovaní jsou povinni uznati, že vydědění žalobce v zůstavitelově závěti není po právu, že dotyčné ustanovení závěti jest neplatné a že žalobci přísluší právo na povinný díl z pozůstalosti. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Při uplatňování dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. vycházeti jest ze skutkového zjištění odvolacího soudu, jímž jest dovolací soud vázán. Zjištění ta, »že žalobce byl do roku 1924 čtyřicetkrát pro různé zločiny a přestupky, i majetkové, trestán, že nepožívá nejlepší pověsti, že se často opíjel, proti rodičům, jmenovitě otci, (zůstaviteli) si násilnický počínal, ruku naň vztáhl i věci rozbil, takže opětovně četnictvo bylo voláno k zakročení, že svému otci nadával »stará mrcho, starý pse, starý šejdíři, starý lumpe«, by již jen brzy chcípnul, že osm dní před smrtí mu přímo řekl, že již měl dávno jako starý pes sčepeněti« odůvodňují vším právem, jak vyslovil odvolací soud, závěr, že žalobce vedl vytrvale život, přičící se veřejné mravnosti (§ 768 čís. 4 obč. zák.). Zákon ovšem nepraví, co se rozumí životem, přičícím se veřejné mravnosti. Avšak praxe i theorie jsou si za jedno v tom, že důvodem vydědění jest tu takový způsob života dotyčné osoby, který se podle všeobecných názorů přičí dobrým mravům, aniž třeba, by způsob života vyvolal opravdové veřejné pohoršení (Stubenrauch str. 939, pozn. 4, Krasnopolski str. 228 pozn. 6 a rozh. víd. nejv. soudu Gl. U. n. ř. č. 2241). Jsou-li dány předpoklady ustanovení § 768 čís. 4 obč. zák., byla žaloba i s jejím návrhem zamítnuta právem.